
NOTAT 2015 – 7

Inn på tunet

Resultater fra en spørreundersøkelse

HEIDI
KNUTSEN

ANNA BIRGITTE
MILFORD

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

NILF utgir en rekke publikasjoner

Årlig utkommer:

- «Driftsgranskingar i jord- og skogbruk»
- «Handbok for driftsplanlegging»
- «Utsyn over norsk landbruk. Tilstand og utviklingstrekk».
- «Mat og industri. Status og utvikling i norsk matindustri».

Resultater fra forskning og utredninger utgis i fire serier:

- «NILF-rapport» – en serie for publisering av forskningsrapporter og resultater fra større utredninger
- «Notat» – en serie for publisering av arbeidsnotater, delrapporter, foredrag m.m. samt sluttrapporter fra mindre prosjekter
- «Discussion paper» – en serie for publisering av foreløpige resultater (bare internettpublisering)
- «Artikler» – en serie for kortfattet publisering av resultater fra forskning og utredninger (bare internettpublisering).

NILF gir også ut:

- «Dagligvarehandel og mat»
- Regionale dekningsbidragskalkylar.

NILF er sekretariat for Budsjettnemnda for jordbruket som årlig gir ut:

- «Totalkalkylen for jordbruket» (Jordbrukets totalregnskap og budsjett)
- «Referansebruksberegninger»
- «Resultatkontroll for gjennomføringen av landbrukspolitikken»
- «Volum- og prisindeksar for jordbruket» som ligger på:

<http://www.nilf.no/PolitikkOkonomi/Nn/VolumPrisIndeksar.shtml>

NOTAT 2015 – 7

Inn på tunet

Resultater fra en spørreundersøkelse

Heidi Knutsen

Anna Birgitte Milford

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

Serie	Notat
Redaktør	Sjur Spildo Prestegard
Tittel	Inn på tunet. Resultater fra en spørreundersøkelse
Forfattere	Heidi Knutsen, Anna Birgitte Milford
Prosjekt	Bygdenæringer (A647)
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2015
Antall sider	39
ISBN	978-82-7077-908-6
ISSN	0805-9691
Emneord	Inn på tunet, aktivitetstilbud, velferdstjenester, tilleggsnæring, bygdenæring, spørreundersøkelse, Matmerk

---

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter bl.a. sekretariatsarbeidet for Budsjett-nemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskingene i jord- og skogbruk.
- Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres av Landbruks- og matdepartementet, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

De siste årene har det vært stor oppmerksomhet rundt Inn på tunet-tjenester. Inn på tunet er en beskyttet logo, og alle som ønsker å presentere seg under denne logoen må være godkjent av Matmerk.

Inn på tunet-bruk tilbyr et bredt spekter av tjenester rettet mot mange ulike grupper, og felles for tjenestene er at gården brukes som arena. Tjenestene skal gi mestring, utvikling og trivsel for brukerne.

På oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) har Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) vinteren 2015 gjennomført en spørreundersøkelse blant Inn på tunet-gårder som er godkjente eller under godkjenning. Formålet med undersøkelsen har vært å få økt kunnskap om Inn på tunet-bruk, hvilke aktiviteter de holder på med og hvilke utfordringer de møter. Prosjektet er finansiert over forvaltningsstøtten fra LMD.

Anna Birgitte Milford og Heidi Knutsen har gjennomført undersøkelsen og skrevet dette notatet. Heidi Knutsen har vært prosjektleder. Siri Fauske har klargjort notatet for publisering.

Vi takker LMD for et interessant oppdrag og håper resultatene som presenteres, vil gi kunnskap til nytte i videreutviklingen av Inn på tunet-tjenestene.

Oslo, mai 2015

Inger-Anne Ravlum
direktør

Innhold

	Side
SAMMENDRAG	1
1 INNLEDNING.....	3
2 ANDRE UNDERSØKELSER.....	5
2.1 Aktør og markedsanalyse	5
2.2 Status Inn på tunet i Troms	6
2.3 Forskning og kompetanse for Inn på tunet: Status og behov	6
2.4 Inn på tunet. Nasjonal og regional organisering. Gårdbrukerens økonomi og erfaring	7
2.5 Inn på tunet i kommunal tjenesteproduksjon	8
3 INN PÅ TUNET I DRIFTSGRANSKINGENE.....	9
4 INN PÅ TUNET – MATMERK.....	11
5 SPØRREUNDERSØKELSE	15
5.1 Resultater.....	15
5.1.1 Aktiviteter som drives.....	15
5.1.2 Motivasjon og utfordringer	17
5.1.3 Kundegrupper og kontraktsforhold.....	21
5.1.4 Økonomi	22
5.1.5 Sysselsetting.....	23
5.1.6 Konsekvenser for jordbruksproduksjon og framtidutsikter.....	28
6 DISKUSJON OG KONKLUSJON	31
KILDER	33
VEDLEGG 1 – SPØRRESKJEMA.....	35

Sammendrag

I januar/februar 2015 ble det gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse blant Inn på tunet-bruk som enten er godkjente eller under godkjenning hos Matmerk. Undersøkelsen ble gjennomført som en elektronisk undersøkelse, derfor fikk bare de som hadde oppgitt e-postadresse, tilbud om å delta. Av de 489 invitasjonene som ble sendt elektronisk, kom det tilbakemelding om feil ved e-postadressen for elleve. En feil hos leverandøren av tjenesten for elektronisk utsendelse av spørreskjemaer, gjør at registreringene av hvor mange som ikke fikk undersøkelsen, var ufullstendig. Det kan derfor være færre enn 478 som har mottatt undersøkelsen. Da det ble satt sluttstrek for deltagelse, var det kommet inn 187 svar. Dette gir en svarprosent på 39.

Resultatene fra undersøkelsen viser at det er stor variasjon i ulike aktiviteter som tilbys av Inn på tunet-brukene, og at de vanligste aktivitetstilbudene er tilrettelagt undervisning for barne- og ungdomsskoleelever i form av avlastnings-, ferie- og fritidstilbud til barn og ungdom og dagtilbud for personer med psykiske lidelser. De fleste Inn på tunet-brukene (72 prosent) har mer enn ett aktivitetstilbud, og 35 prosent har mer enn tre ulike aktiviteter.

De aller fleste brukene tar aktivt i bruk gårdens ressurser i Inn på tunet-aktivitetene. Ønsket om å utnytte gårdens ressurser er også det respondentene oppgir som den viktigste motivasjonen for å starte opp med Inn på tunet. Samfunnsbehovet for tjenestene og ønsket om å utnytte egen kompetanse, er også viktige motivasjonsfaktorer.

Den desidert største utfordringen for Inn på tunet-brukene er uforutsigbarhet som gjør det vanskelig å planlegge. De fleste har kontrakter på under ett år, og som regel med kommunen de ligger i. Det er 93 prosent som selger tjenester til kommunen.

Det er 36 prosent som har Inn på tunet som hovedinntektskilde. For de fleste (62 prosent) kommer mindre enn halvparten av gårdens samlede inntekter fra Inn på tunet-aktivitetene, mens det er 21 prosent som har mer enn 70 prosent av inntektene fra Inn på tunet-aktivitetene. Nesten halvparten av brukene har en omsetning fra Inn på tunet-aktivitetene som ligger mellom kr 50 000 og kr 400 000, og 10 prosent har en omsetning på over en million kroner.

Av de som svarte er det 60 prosent som bruker mindre enn halvparten av gårdens samlede sysselsetting på Inn på tunet-aktiviteter, mens 22 prosent bruker 70 prosent eller mer. 44 prosent arbeider mer enn 21 timer i uken med Inn på tunet. Om lag 40 prosent har lønnede ansatte, og disse har i snitt tre ansatte. Omtrent 30 prosent bruker frivillige i arbeidet med Inn på tunet, og det aller vanligste er å ha mellom en og fem personer.

På spørsmål om hvilke konsekvenser oppstart av Inn på tunet har fått for omfanget av jordbruksdriften, svarer 16 prosent at den har økt og fem prosent at den har blitt redusert. 17 prosent svarer at driftsformen er endret. Det er 44 prosent som svarer at oppstart av Inn på tunet har ført til at antall arbeidstimer nedlagt i jordbruksbedriften har økt, mens ni prosent mener det har gått ned.

Når det gjelder framtidsutsikter, er det 41 prosent av brukene som forventer en økning i Inn på tunet-aktivitetene de nærmeste to til tre årene, mens elleve prosent forventer en reduksjon.

1 Innledning

Inn på tunet er en tilleggsnæring innen landbruket som det har vært en betydelig vekst i siden ordningen kom i gang på midten av 1990-tallet. Inn på tunet er av Matmerk definert som «tilrettelagte og kvalitetssikrede velferdstjenester på gårdsbruk». Aktivitetene i tjenestetilbudet er knyttet opp til gården, livet og arbeidet der. Tjenestene tilbys i hovedsak i nært samarbeid med oppvekst-/skolesektor, helsesektor og sosialsektor i den lokale kommunen. De viktigste brukerne av tilbud fra Inn på tunet er barn og unge, mennesker med rusproblemer, funksjonshemmede og eldre. De viktigste tjenesteområdene for Inn på tunet er innen oppvekst og opplæring, arbeidstrening og rehabilitering, og helse og omsorg. Matmerk står for godkjenningen av gårdene som kan bruke betegnelsen Inn på tunet.

Denne rapporten er skrevet på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet (LMD). Formålet var å kartlegge aktiviteten knyttet til Inn på tunet-tjenester i Norge, i hovedsak ved hjelp av en spørreundersøkelse til alle Inn på tunet-bruk som enten er godkjente eller under godkjenning hos Matmerk. Denne gruppen utgjør totalt 548 bruk. Undersøkelsen ble bare sendt elektronisk til dem som hadde e-postadresse, og de utgjorde 489 bruk. Til sammen ble det mottatt 187 besvarelser, disse utgjør ca. 34 prosent av det totale antallet Inn på tunet bruk som er registrert hos Matmerk og 39 prosent av de som mottok den elektroniske spørreundersøkelsen.

I rapporten vil vi først kort gå gjennom tidligere undersøkelser av Inn på tunet i Norge. I tillegg er det tatt inn noen resultater fra bruk med denne driftsformen i driftsgranskingene i jord- og skogbruk for regnskapsåret 2013. Deretter ser vi kort på statistikk for Inn på tunet hos Matmerk, før vi presenterer resultatene fra spørreundersøkelsen.

2 Andre undersøkelser

2.1 Aktør og markedsanalyse

På oppdrag fra Matmerk gjennomførte NILF i 2013 en utredning som inngikk i arbeidet med handlingsplan for Inn på tunet i Norge. Formålet var å kartlegge de involverte aktørene og markedet for Inn på tunet for å kunne vurdere potensial og hindringer. Prosjektet inkluderte en spørreundersøkelse til alle Norges kommuner, en gjennomgang av verdikjeden for Inn på tunet og kartlegging av alle aktører som er involvert. Resultatene fra arbeidet er publisert i Prestvik, Nebell og Pettersen (2013).

I rapporten til Prestvik, Nebell og Pettersen (2013) blir det konkludert med at landbruket og landbruksrelaterte institusjoner er drivkraften bak utviklingen av Inn på tunet som ressurs for norsk velferdssektor. Det er mange aktører med ulike interesser på tilbudssiden. Faglagene Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag har klare roller og interesser. Sentrale myndigheter som Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Fylkesmennenes landbruksavdelinger, skal legge til rette for næringsutvikling i landbruket. LMD gir også oppdrag til Matmerk med ansvar for både markedsføring og godkjenning av gårdsbruk, og til Innovasjon Norge som bidrar med sentralt og regionalt virkemiddelapparat. Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) har deltatt i arbeidet med den nasjonale strategien og styrker involveringen av kommunal- og fylkeskommunal sektor. Tilbydernettverkene bidrar til utveksling av kompetanse og informasjonsformidling til etterspørselssiden. Det er også en rekke andre aktører som er aktive i arbeidet med Inn på tunet, bl.a. på rådgivnings- og kunnskapssiden.

Etterspørselssiden er åpen og gjennomgående positiv, men samtidig passiv og avvventende. Mange kommuner rapporterer om store transaksjonskostnader ved oppstart. Ildsjeler, både i kommunen, hos fylkesmannen og i landbruket, har mange steder drevet fram Inn på tunet-tilbud og er fortsatt ansett som viktige for oppstart. Kommunene legger vekt på god kommuneøkonomi og klare styringssignaler både fra lokale politikere og sentrale myndigheter for framtidig satsning på Inn på tunet. Det viktigste er imidlertid at velferdssektoren i Norge ønsker en mobilisering av nye ressurser for innovativ tjenesteutvikling i møte med voksende tjenestebehov i befolkningen. Sammen med positive erfaringer med Inn på tunet så langt, kan dette gi grunnlag for en mer aktiv etterspørselsside.

Den landsdekkende spørreundersøkelsen nådde 80 prosent av landets kommuner og viste at kommunene har positiv erfaring med Inn på tunet, og det var få innvendinger mot konseptets konkurransevne, både økonomisk og faglig. Flertallet mente det er behov for mer utbredt bruk av Inn på tunet i fremtiden. Kommunene etterlyser økonomisk handlingsrom for å ta i bruk Inn på tunet i økt grad. I tillegg etterlyses det også i noen tilfeller flere tilbydere.

Arbeids- og velferdsetaten representerer en viktig sektor som har utviklet et eget konsept for bruk av gårdsbruk; «Grønt arbeid¹». Også dette konseptet synes å ha gitt positive erfaringer.

Det er flere begrensninger for utvikling av nye tjenester som Inn på tunet som del av tjenesteproduksjonen i kommunene og ytre statlige etater. Det at tjenestene er konkurransedyktige økonomisk og faglig, utløser ikke uten videre aktiv etterspørsel. Problemet

---

¹ Grønt arbeid er et arbeidsrettet tiltak med gården som ressurs. Grønt arbeid tilbys gjennom NAV.

kan ligge på tilbyders side, men dersom utviklings- og innovasjonsevnen generelt er svak, er det trolig først og fremst generelle barrierer i forvaltningen som hindrer at nye ressurser kan tas i bruk. Andre departementer enn LMD og KRD har et generelt engasjement for tjenesteutvikling, men av forståelige grunner lite engasjement for ett bestemt konsept som Inn på tunet. Det er de lokale myndighetene og ytre etatene som NAV-kontorer og Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat), som skal mobilisere ressursene og utvikle de konkrete løsningene.

Både Helse- og omsorgsdepartementets samhandlingsreform og KRDs strategi for innovasjon i kommunal sektor, peker i retning av satsing på innovasjon i omsorgssektoren og omfattende endringer i velferdssektoren. Et voksende behov for omsorgs- og individtilpassede tjenester skal møtes med tjenester og ressurser i brukernes nærmiljøer. Kommunene skal få flere oppgaver og ressurser til å løse dem. Siktemålet er et helsefremmende samfunn som i større grad forebygger, opprettholder og utnytter eksisterende funksjonsdyktighet, enn å reparere skader. Ressursene skal i økende grad ligge i nærmiljøet, bidra til å styrke lokale nettverk og i mindre grad hentes fra spesialiserte, gjerne sentraliserte institusjoner.

2.2 Status Inn på tunet i Troms

Våren 2013 gjennomførte Fylkesmannen i Troms en kartlegging blant alle i Troms som tilbyr Inn på tunet-tjenester. Resultatene fra denne kartleggingen ble publisert i oktober 2014 (Fylkesmannen i Troms, 2014). Det ble sendt ut spørreskjema i posten, men fordi det kom færre skjema i retur enn det som var ønsket, ble informantene kontaktet for å få inn de viktigste opplysningene.

På kartleggingstidspunktet var det 56 aktive Inn på tunet-tilbydere i Troms, og så å si alle deltok i undersøkelsen. De aller fleste tilbudene retter seg mot barn og unge gjennom pedagogiske tilbud og ferie-, fritids- og avlastningstilbud. Det trekkes også fram at det har kommet til tilbud om arbeidstrening for personer med rus- og psykiatriutfordringer eller andre yrkeshemminger. Resultatet av tiltakene er at mange har kommet seg over i skolegang, arbeid eller andre former for avklaring.

Tilbyderne svarer at avtalene med kjøperne er kortsiktige, men hva som menes med kortsiktig kan variere.

Totalt ble det rapportert ca. 56 årsverk i Inn på tunet-tjenester i Troms, der en tredjedel ble utført av innleid arbeidskraft. Av de 56 tilbyderne regnet 52 med at Inn på tunet vil ha samme omfang, eller øke, i de nærmeste årene, mens bare fire regnet med at aktiviteten ville bli redusert.

2.3 Forskning og kompetanse for Inn på tunet: Status og behov

I 2013 kom det en rapport fra Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) om forskning og kompetanse for Inn på tunet (Berget 2013). Arbeidet var finansiert av LMD.

Berget (2013) konkluderer med at de prioriterte forskningsbehovene er:

- Tilegnelse av en større kunnskapsbase om de helsefremmende og rehabiliterende sammenhengende mellom natur og menneskets helse og velvære.
- Problemstillinger i tilknytning til Inn på tunet bør inkluderes i nasjonale helseundersøkelser.

- Kartlegging av kunnskap, holdninger og motivasjon for Inn på tunet-tilbud blant ulike aktører.
- Undersøkelser av økonomisk verdsetting av Inn på tunet-tiltak og hvilke helseøkonomiske gevinster tiltakene kan ha for ulike kjøpergrupper.

2.4 Inn på tunet. Nasjonal og regional organisering. Gårdbrukerens økonomi og erfaring

I 2006–2007 gjennomførte NILF en telefonundersøkelse for å få informasjon om Inn på tunet fra Fylkesmannens Landbruksavdeling i alle fylker. Det ble også gjennomført en case-undersøkelse av Inn på tunet-aktiviteten på åtte gårdsbruk, der utgangspunktet var regnskapet for 2005. Resultatene er publisert i Stokke og Rye (2007). Hovedresultatene fra case-undersøkelsen er referert under.

I intervjuene med gårdbrukerne oppga flest at hovedgrunnen til at de startet med Inn på tunet var deres egen interesse, i tillegg til at de ønsket å utnytte gårdens ressurser bedre. En annen motivasjon var at det i tillegg ble mer sosialt liv på gården og at gårdbrukerne fikk spredt et positivt inntrykk av landbruket. To av gårdbrukerne ønsket å utvide Inn på tunet-aktiviteten i forhold til dagens nivå. For å oppnå suksess med Inn på tunet, mente de fleste at det er egenskaper ved den som driver virksomheten som er viktigst.

Flere av gårdbrukerne hadde opplevd kommunen som en hindring når det gjaldt etablering, drift og utvikling av Inn på tunet-tilbudet. Enkelte måtte bruke mye tid på å gjøre Inn på tunet kjent for kommunen. Dette fordi kommunens forhåndskunnskaper i mange tilfeller var mangelfulle. De fleste erfarte at enkeltpersoner i kommunen etter hvert ble positivt innstilt til Inn på tunet, men vanskelighetene oppsto på nytt når det kom til budsjett, avtaleinngåelse og betaling. Stramme budsjetter og pengemangel ble derfor en ny hindring å vinne over. De fleste gårdbrukerne savnet langsiktige avtaler med kommunen. Gode kontrakter og langsiktige avtaler er viktig for å sikre forutsigbarhet og god økonomi for gårdbrukeren.

Inn på tunet krever i mange tilfeller at gårdbrukeren foretar større investeringer, noe som er risikabelt dersom avtalene er for kortsiktige. Gårdbrukerne i undersøkelsen hadde organisert Inn på tunet-virksomheten sin på ulike måter. Noen var fast ansatt i kommunen og fikk dermed ordinær lønn, mens andre fikk betalt per person eller per dag de hadde brukere på gården. De fleste fikk i tillegg dekket kostnader de hadde i forbindelse med Inn på tunet-aktiviteten, enten mot kvittering eller et visst beløp per år/besøk/elev.

Alle brukene i undersøkelsen etablerte Inn på tunet-aktiviteten i tidsrommet 1999 til 2003, og gårdbrukerne var på undersøkelsestidspunktet fra 34 til 59 år gamle. På fire av gårdene var hovedproduksjonen i jordbruket melkeproduksjon, mens én av gårdene ikke hadde noen jordbruksaktivitet av betydning. På de øvrige brukene var det ammekyr, grasproduksjon og sau. Økonomien i den øvrige næringsaktiviteten på gårdsbruket ble ikke undersøkt. Omsetningen i Inn på tunet på de åtte brukene varierte fra kr 111 000 til kr 1 421 000, mens familiens arbeidstimer i Inn på tunet varierte fra 599 til 3 500 timer per bruk. Familiens arbeidsfortjeneste i Inn på tunet varierte fra kr 5 til kr 296 per time, med et gjennomsnitt for alle åtte bruk på 117 kroner per time.

2.5 Inn på tunet i kommunal tjenesteproduksjon

Prosjektet som denne rapporten bygger på ble initiert av Møreforskning AS og tar for seg Inn på tunet på Vestlandet (Dvergsdal, Båtevik og Aarset 2012). Rapporten er basert på intervjuer med kjøpere av Inn på tunet-tjenester. Resultatene fra undersøkelsen viser at store og middels store kommuner som ligger relativt sentralt er de som i størst grad kjøper Inn på tunet-tjenester. Kommunene har positive erfaringer med ordningen, men økonomien gjør at de er hindret fra å bruke den i større grad. Samtidig ser de at det også er økonomiske argumenter for å bruke den, ettersom tjenestene kan brukes som forebyggende tiltak. Forfatterne av rapporten mener at følgende faktorer er viktige for at Inn på tunet skal fungere:

- Forankring (politisk og administrativt)
- Tilgang på ildsjeler
- Dialog og god prosess mellom kjøper og tilbyder i utvikling og drift
- Totalkompetanse hos tilbyder
- Utviklingsorientert fokus og organisering i kommunen.

For kommunene er det en utfordring å ha kontinuitet i tilbudene samtidig som behovene varierer fra år til år. De peker på «korte» penger og «lange» utfordringer, og har behov for å tenke nye løsninger. Med Inn på tunet kan kommune gi et brukerorientert og fleksibelt i stedet for et standardisert tilbud, der det hele tiden ligger til rette for å tilpasse tilbudet etter de behovene som aktuelle brukere har.

3 Inn på tunet i driftsgranskingene

Av brukene med registrert tilleggsnæring i driftsgranskingene, var det 20 bruk som var registrert med driftsform Inn på tunet for regnskapsåret 2013. I driftsgranskingene er det ikke tatt hensyn til om brukene har godkjenning fra Matmerk eller ikke. Av de 20 brukene som er registrert med Inn på tunet, har ni godkjenning fra Matmerk.

Brukene med Inn på tunet som er godkjente, har i gjennomsnitt en omsetning på kr 253 600 og det er registrert i gjennomsnitt 725 arbeidstimer i Inn på tunet-aktiviteten. Driftsoverskuddet er i gjennomsnitt kr 175 800. Brukene som ikke har godkjenning, har gjennomsnittlig omsetning på kr 128 800, de har 182 arbeidstimer i Inn på tunet og driftsoverskuddet er i gjennomsnitt kr 99 200.

Tabell 3.1 Bruk med Inn på tunet (IPT) i driftsgranskingene 2013

	Gjennomsnitt	Intervall
<i>Arbeidstimer IPT</i>		
Med godkjenning (9 bruk)	725	[1550 - 20]
Uten godkjenning (11 bruk)	182	[700 - 0]
<i>Omsetning IPT, kr</i>		
Med godkjenning (9 bruk)	253 600	[841900 - 4900]
Uten godkjenning (11 bruk)	128 900	[656600 - 2000]
<i>Driftsresultat IPT, kr</i>		
Med godkjenning (9 bruk)	175 800	[443000 - -12500]
Uten godkjenning (11 bruk)	99 200	[423100 - -300]

Kilde: NILF, driftsgranskingene (upubl.)

På 19 av de 20 brukene drives det en eller annen form for husdyrhold. Det siste bruket driver planteskole. To bruk har Inn på tunet som eneste tilleggsnæring, ett bruk med godkjenning og ett uten godkjenning. Alle de andre har registrert minst to ulike tilleggsnæringer på bruket.

Blant gruppen med godkjente bruk, utgjør Inn på tunet 22 prosent av samlet arbeidsinnsats² på bruket og 37 prosent av gårdens samlede driftsoverskudd³. For brukene som ikke har godkjenning, utgjør arbeidsinnsatsen fra Inn på tunet fem prosent og driftsoverskuddet 16 prosent. Det er ikke mange nok bruk i hver gruppe til at man kan trekke statistisk signifikante konklusjoner ut fra disse resultatene.

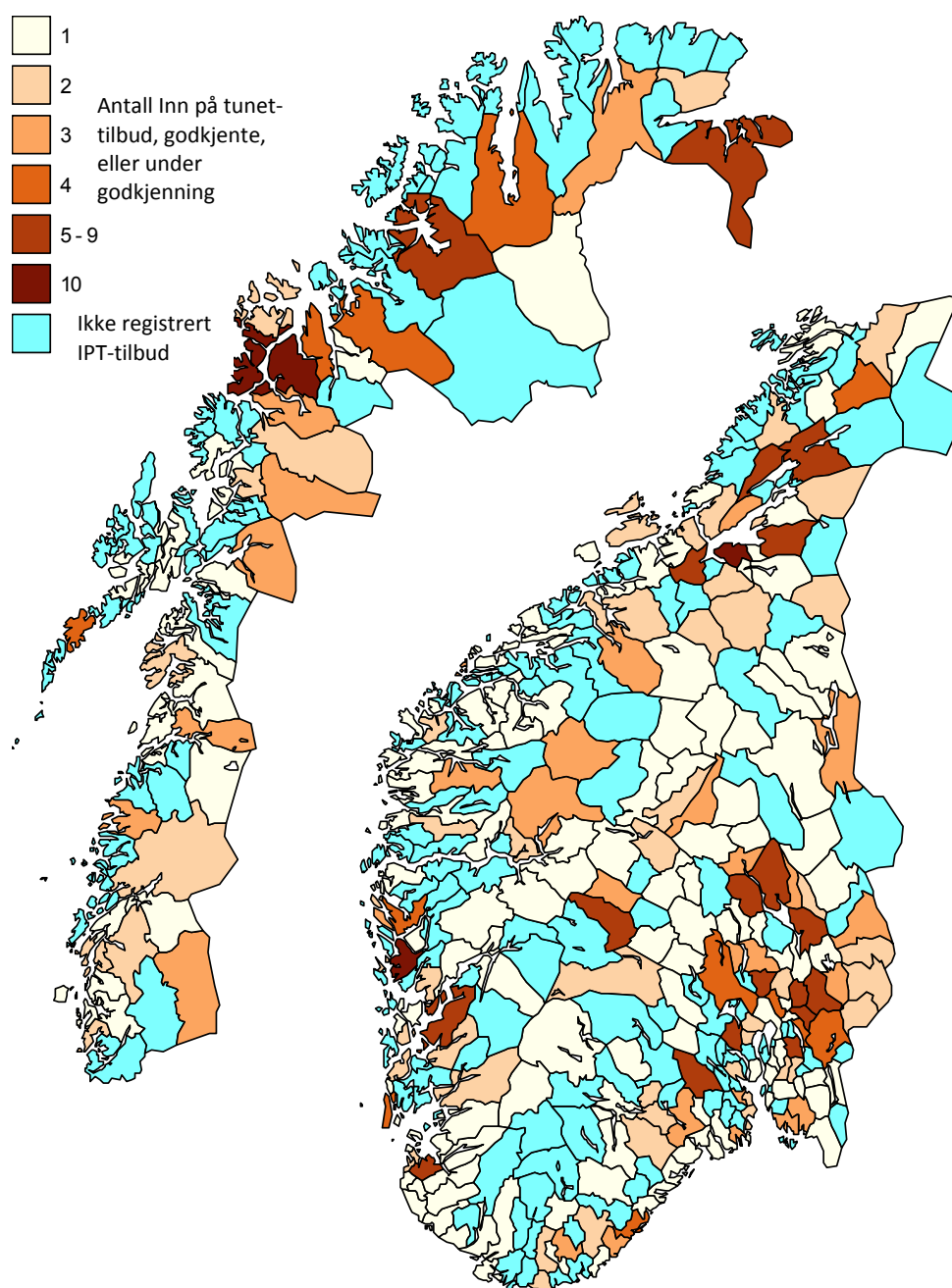
² Samlet arbeidsinnsats er summen av registrerte timer i jordbruk, skogbruk og tilleggsnæring.

³ Samlet driftsoverskudd er summen av driftsoverskudd fra jordbruk, skogbruk og tilleggsnæring.

4 Inn på tunet – Matmerk

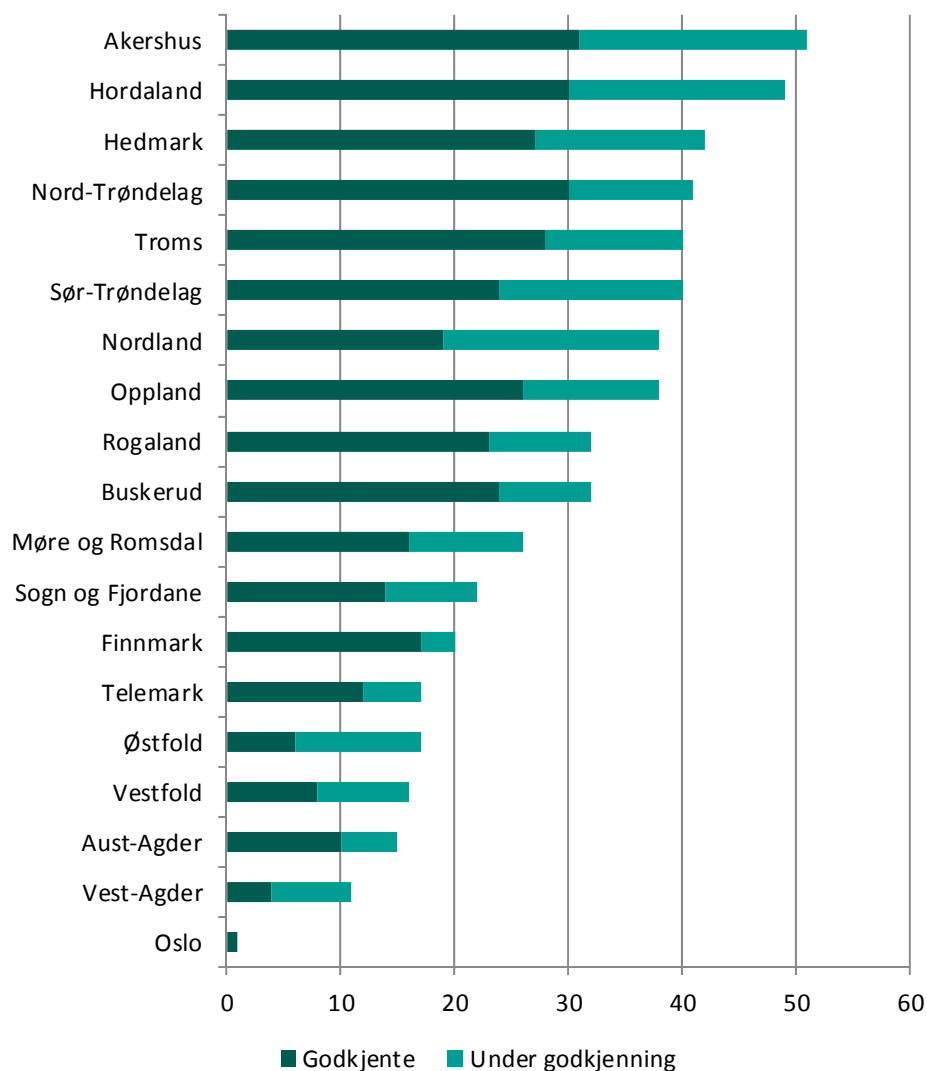
Det er i alt 350 Inn på tunet-bruk som er godkjente og 198 som er under godkjenning av Matmerk. I 261 kommuner er det minst ett Inn på tunet-bruk som har godkjenning eller som er under godkjenning. Figur 4.1 viser antall Inn på tunet-bruk, godkjente eller under godkjenning. De blå feltene markerer kommuner som ikke har Inn på tunet-tilbud som er registrert hos Matmerk.

Figur 4.1 Inn på tunet (IPT) bruk, godkjente eller under godkjenning

Kilde: Matmerk (upubl.)

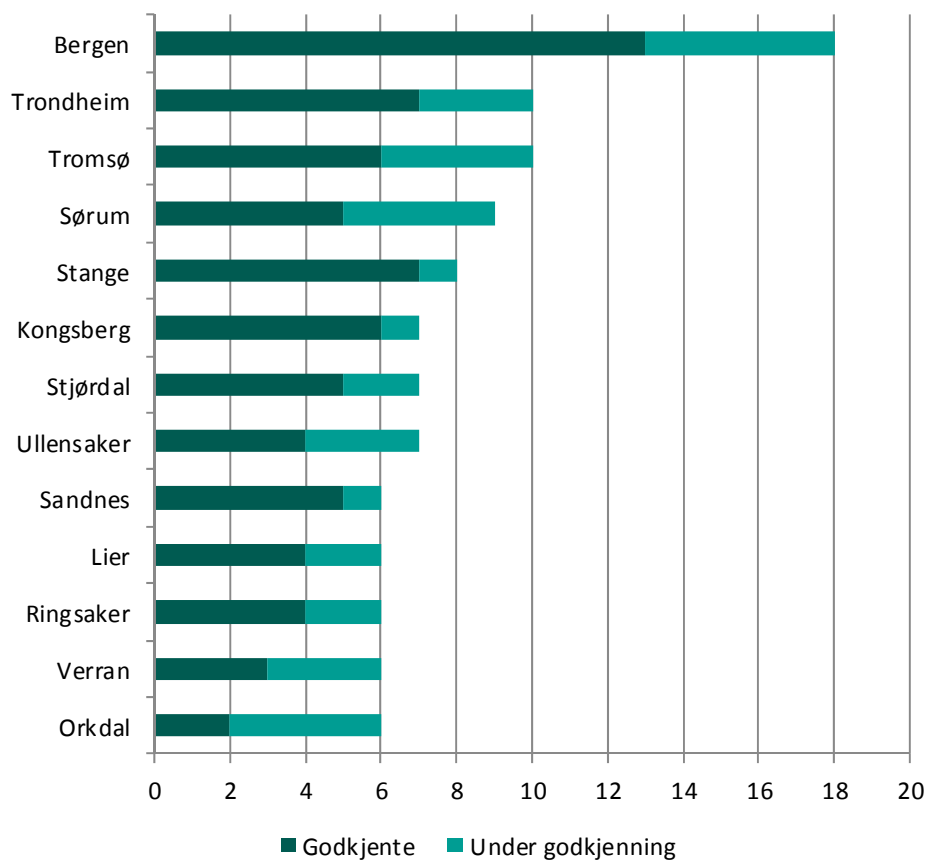
Akershus og Hordaland er de to fylkene som har flest Inn på tunet-bruk som er registrert hos Matmerk⁴, med henholdsvis 51 og 49 bruk. Figur 4.2 viser hvordan Inn på tunet-brukene er fordelt på fylkene og Figur 4.3 viser kommunene som har flest registrerte Inn på tunet-bruk. Dvergsdal, Båtevik og Aarset (2012) peker på at det er store og middels store kommuner som ligger relativt sentralt, som i størst grad kjøper Inn på tunet-tjenester. Dette gjenspeiles i stor grad i hvor man finner flest Inn på tunet-bruk.

Figur 4.2 Antall Inn på tunet-bruk per fylke

Kilde: Matmerk (upubl.)

⁴ Godkjente og under godkjenning

Figur 4.3 Kommuner med flest Inn på tunet-bruk, godkjente og under godkjenning

Kilde: Matmerk (upubl.)

5 Spørreundersøkelse

I januar/februar 2015 ble det gjennomført en kort spørreundersøkelse som ble sendt til alle Inn på tunet-bruk som enten var godkjente eller var under godkjenning hos Matmerk per 25. november 2014. Undersøkelsen ble gjennomført som en elektronisk undersøkelse, derfor fikk bare de som hadde oppgitt e-postadresse tilbud om å delta. Dette utgjorde 489 av 548 bruk. Av de 489 invitasjonene som ble sendt elektronisk, kom det tilbakemelding om feil ved e-postadressen for 11 bruk. I tillegg gjorde en feil hos leverandøren av tjenesten for elektronisk utsendelse av spørreskjemaer at registreringene av hvor mange som ikke fikk undersøkelsen, var ufullstendig. Det er sannsynligvis en del færre enn 478 som faktisk har mottatt undersøkelsen. Etter svarfrist ble det sendt en purring, og da det ble satt sluttstrek for deltagelse, var det kommet inn 187 svar. Dette gir en svarprosent på 39 prosent. Det er flere som ikke har svart på alle spørsmålene. Antall svar varierer derfor fra spørsmål til spørsmål. Spørreskjemaet er vist i vedlegg 1.

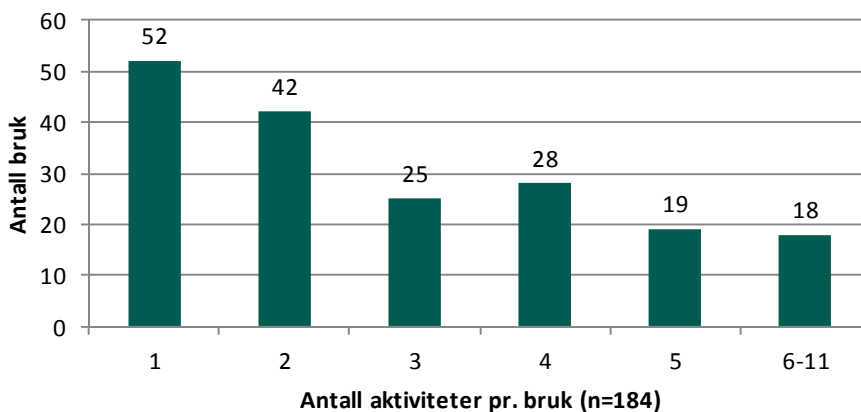
Det er vanskelig å si noe om i hvor stor grad de som har besvart undersøkelsen er representative for hele gruppen av Inn på tunet-bruk.

Av de som besvarte undersøkelsen, var det 52 som var under godkjenning og 135 som hadde godkjenning. I gjennomsnitt har de besvarende drevet med Inn på tunet siden 2007. Den som hadde drevet lengst, startet i 1988, den nyeste i 2015.

5.1 Resultater

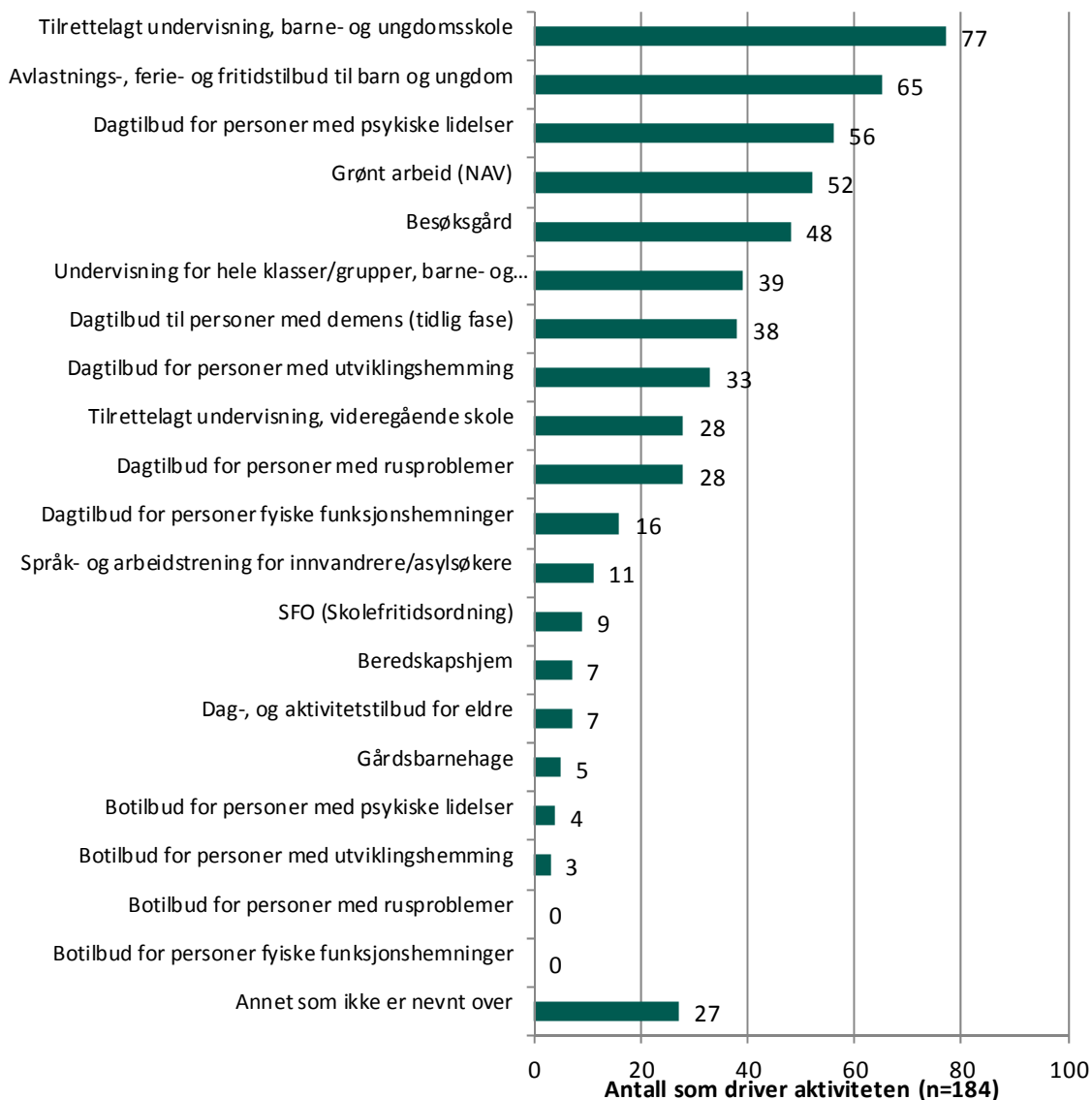
5.1.1 Aktiviteter som drives

Det var 184 (n=184) som krysset av for ett eller flere svaralternativ for hvilke Inn på tunet-aktiviteter som tilbys. Av alternativene som var listet opp, var det flest som hadde tilrettelagt undervisning for barne- og ungdomsskole. I alt 42 prosent hadde krysset av for dette alternativet. 52 bruk (28 prosent) har krysset for bare én aktivitet, mens 65 bruk (35 prosent) har mer enn tre ulike aktiviteter. Figur 5.1 viser fordeling av antall aktiviteter per bruk, og Figur 5.2 viser hvilke aktiviteter som drives.

Figur 5.1 Antall aktiviteter pr. bruk

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

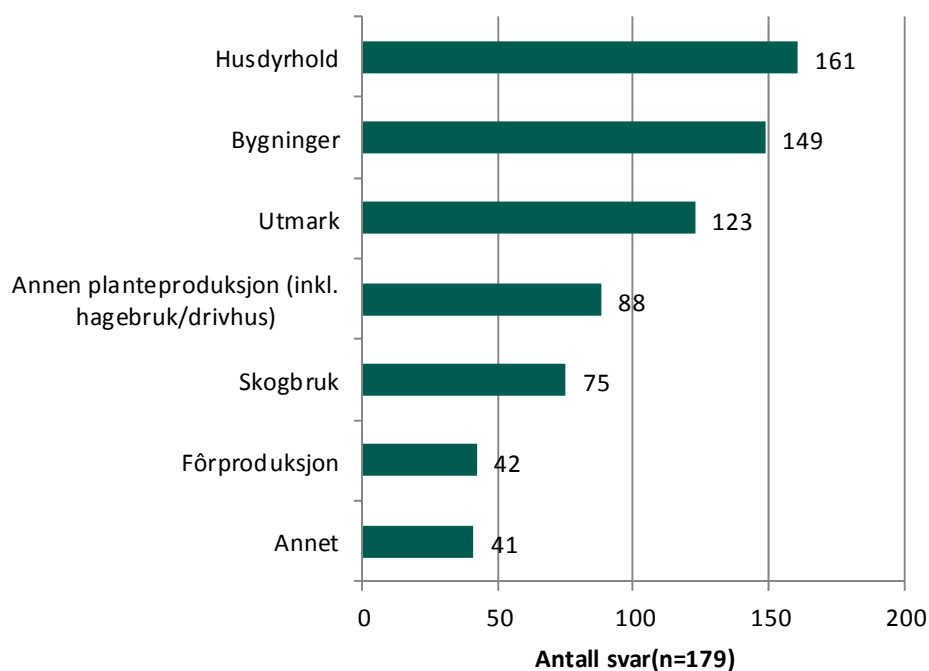
Figur 5.2 Inn på tunet-aktiviteter som drives

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Av de som har krysset av for andre aktiviteter enn det som er listet opp (27), nevner seks terapiledning eller annen aktivitet med hest. Det er også seks som har skrevet at de har fosterhjem, familiehjem eller lignende. Resten av aktivitetene som er beskrevet, kunne trolig vært plassert inn i en av gruppene som alt var listet i skjemaet.

Svarene på hvilke deler av gården som brukes i Inn på tunet-aktivitetene, viser at husdyrhold er viktig for mange av aktørene. Av de 179 som har svart på dette spørsmålet, svarer 90 prosent at de bruker husdyrholdet aktivt i Inn på tunet. Også bygningene og utmarka er viktige elementer for Inn på tunet-aktivitetene. Av de som har krysset for annet, er det mange som nevner sjø og båtliv som viktig.

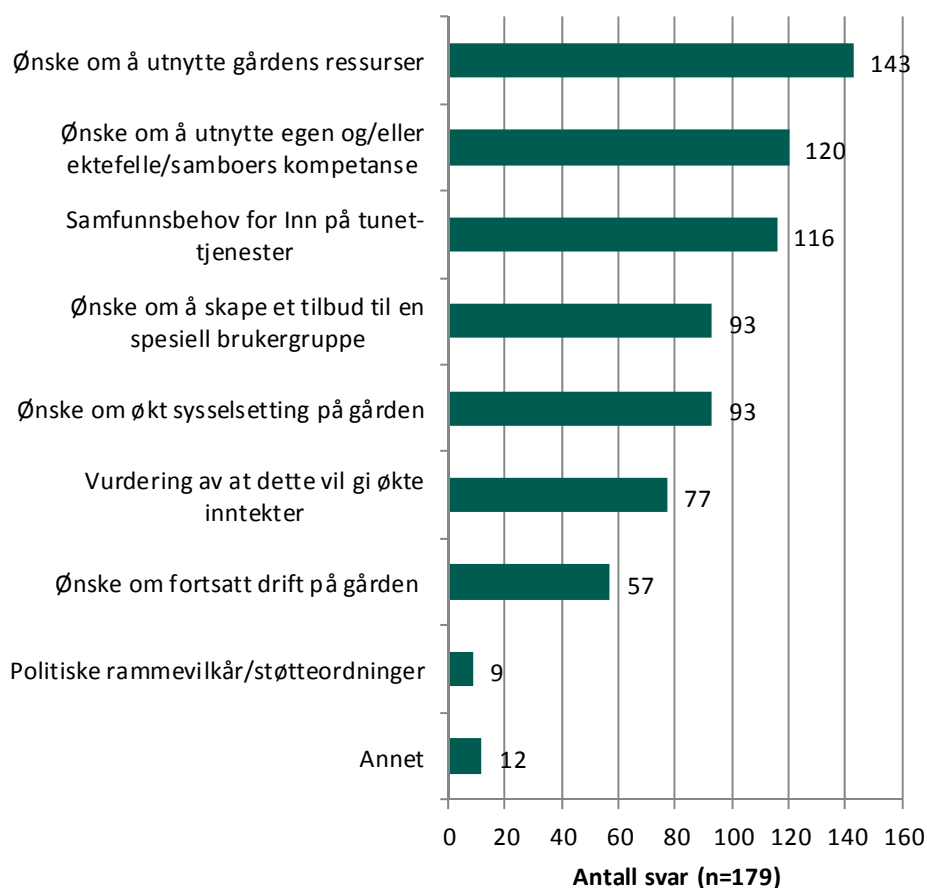

Figur 5.3 Deler av gården som blir brukt aktivt i Inn på tunet

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

5.1.2 Motivasjon og utfordringer

Ønsket om å utnytte gårdens ressurser er den faktoren flest har krysset av for som motivasjon for å starte opp Inn på tunet. I alt 80 prosent har krysset av for dette alternativet. Også ønsket om å utnytte egen og/eller ektefelle/samboers kompetanse og samfunnets behov for Inn på tunet-tjenester, har vært viktige motivasjonsfaktorer. Svært få har ført opp politiske rammevilkår eller støtteordninger som en viktig motivasjonsfaktor, men vi antar at dette av mange blir sett på mer som en av forutsetningene for å drive enn som en motivasjonsfaktor i seg selv.

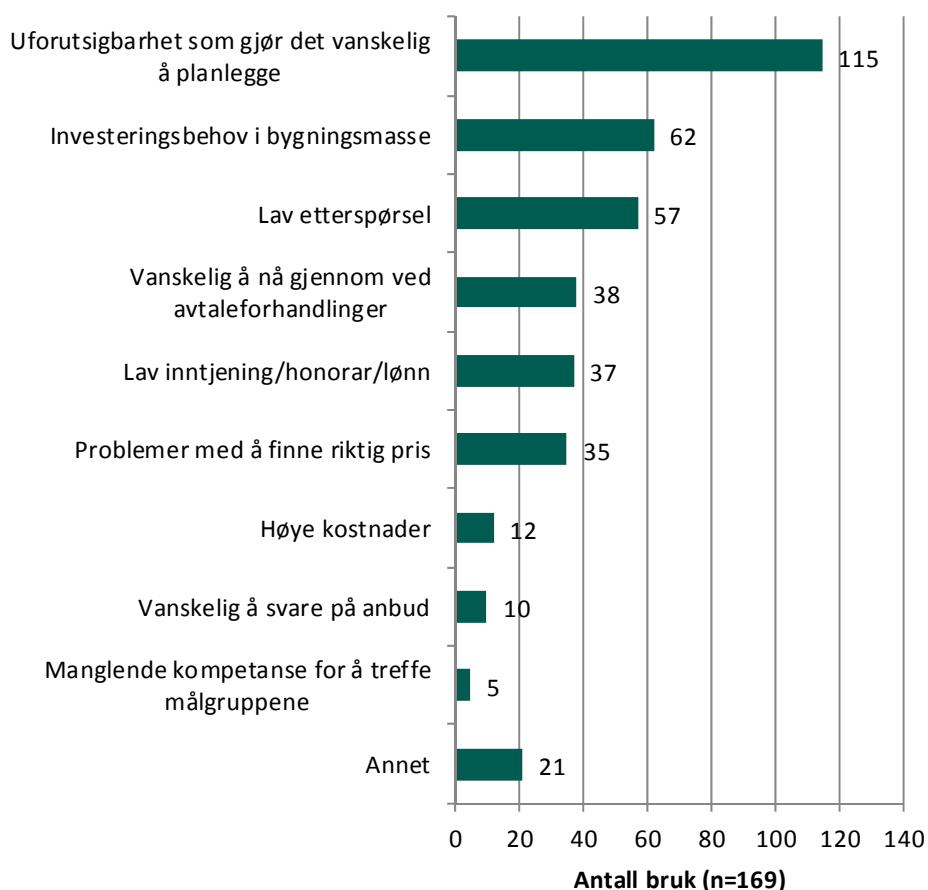

Figur 5.4 Motivasjon for å starte opp med Inn på tunet

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Omtrent 80 prosent svarer at de selv eller ektefellen/samboeren har spesiell utdanning eller kompetanse, utover agronomisk utdanning og erfaring, som er egnet for den Inn på tunet-aktiviteten som drives.

Bedriftene ble videre spurt hva som er de største utfordringene som leverandør av Inn på tunet tjenester. Resultatene er vist i figur 5.5.

Figur 5.5 Største utfordringer som leverandør av Inn på tunet-tjenester

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Uforutsigbarhet som gjør det vanskelig å planlegge, er den utfordringen som blir pekt på av flest respondenter. I alt 68 prosent har krysset av for dette. Også investeringsbehov (37 prosent) og lav etterspørsel (34 prosent) er utfordringer for mange. Lav inntjening/honorar/lønn er en utfordring for 21 prosent av respondentene. Av de som har beskrevet andre utfordringer enn det som var listet, er dårlig kommuneøkonomi nevnt, samt mangel på velvilje eller interesse hos kommunen eller «det offentlige». Noen påpeker også ulike tregheter eller hindre i regelverk, for eksempel hos NAV. Det er også flere som har kommentert at de ikke har møtt spesielle utfordringer, eller som skriver at de har hatt utfordringer tidligere, men at de nå har kommet over disse. En del kommentarer om utfordringer er også lagt inn ved avslutningen av spørreskjemaet. Noen av disse kommentarene er gjengitt i tekstboksen under.

«Prosjektet viser overraskende god effekt på brukerne i det medisinske miljø. Usikkerheten er likevel om kommunen ønsker å fortsette prosjektet utover prøveperioden som er kontraktfestet til fire år. Det handler som regel om økonomi og hvordan en finner en optimal finansieringsstruktur.»

«Kommunen er ikke veldig aktiv eller interessert, selv om både politikere og administrasjon sier at vårt tilbud er veldig bra. De ser problemer med «outsourcing»; for eksempel hevdes det at fagforeninger ikke vil godta dette (selv om nabokommunen har et tilsvarende tilbud), det finnes ikke penger (selv om vi legger frem overslag som viser lik eller mindre utgiftspost), og lignende. Så det er nok interessen for og kunnskapen om tilbudet det skorter på, ikke behovet, økonomien, eller annet.»

«Synes ikke det er store utfordringer lenger. Etter 10 år er tilbudet godt integrert i kommunens tjenester. Den største usikkerheten er budsjettkutt i kommunen - da vil denne type tilbud alltid være utsatt.»

«Kommunene har lite erfaring med å handle tjenester av private tilbydere, selv om behovet er skrikende. Kommunale budsjettene har satt av lite ressurser til å jobbe med biologisk familie i barnevernstjenesten, lite penger som skal deles på mange. Forebyggende tiltak blir ikke prioritert.»

«Politisk vilje til å kjøpe private tjenester innen skolesektoren. Men når problemene med å tilby de lovpålagte tjenestene blir for stor, kjøpes det likevel tjenester hos oss.»

«Dessverre er brukergruppene som trenger Inn på tunet-tjenestene mest, stort sett pristiltaksbehandlere skjønner ved lokalt NAV og kommune. Mangel på lovfestet rettighet for ressursvake brukergrupper gjør at tilbydere i Vest-Agder (Listerregionen) stadig velges vekk på grunn av kortsiktige mål hos kommunenes ledere/politikere og NAV lokalt.»

«Inn på tunet har vært viktig for oss og vår økonomiske situasjon, for å tørre å investere i både Inn på tunet-bygninger og den tradisjonelle drifta på vår bynære gård. Vi står nå i en slik situasjon at vi har mulighet til å ansette vår sønn for å innlemme han i drifta, nå når han har tatt agronomutdanning og har lyst til å jobbe på gården. Inn på tunet har vært med på å høyne statusen innenfor landbruket, særlig for oss som har små gårder. Har gjort små gårder levedyktig. En spennende, men krevende kombinasjon.»

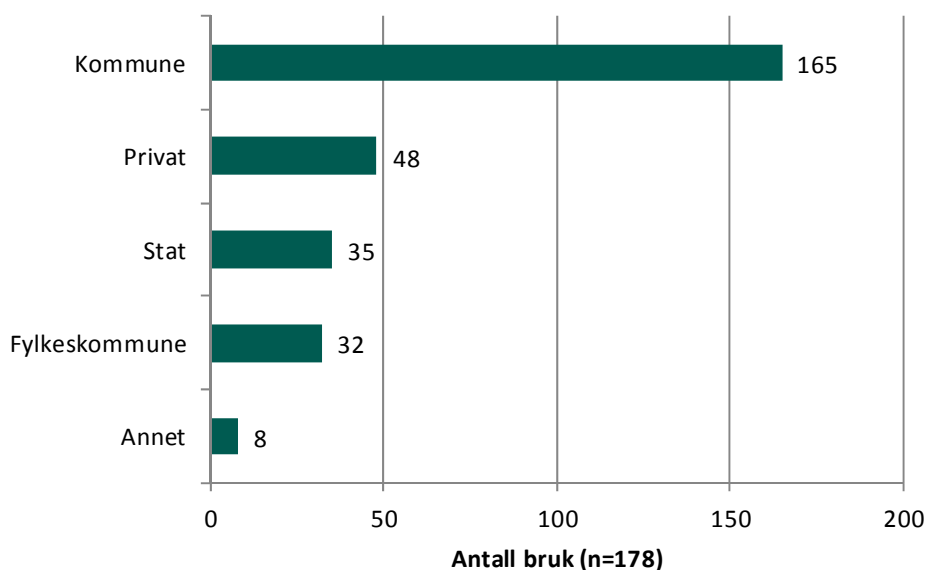
«Alle er fornøgd med tilboda som har vore her, men kommunen skjer ned på alt som ikkje er lovpålagt. Det har ført til at vi i 2015 sit att med to timar fritidstilbud på ettermiddag pr. veke, mot fire dagar og to fritidstilbud til saman fem timar i 2014. Vi må ut i anna arbeid.»

«Vanskelig å få oppdrag da fylket, kommune, og stat helst vil ha gratis plassering og vil ikke betale for krevende oppdrag. De bruker heller plassering i private hjem og betaler minimalt. Brukerne får jo heller ikke det tilbudet de ville fått hos en godkjent inn på tunet virksomhet.»

«Det har vært store investeringer for å tilrettelegge for IPT-tilbud etter at kommunen i 2011 annonserte etter tilbydere. Etter avtale i åtte måneder trekker kommunen seg av økonomiske hensyn. Dette gjør at alle investeringer og ønske om å være tilbyder blir borte. Pr. i dag er dagtilbud det eneste som kan tilbys på grunn av beliggenhet. Jeg er skuffet over kommunens holdning og tror dette tiltaket vil bli borte.»

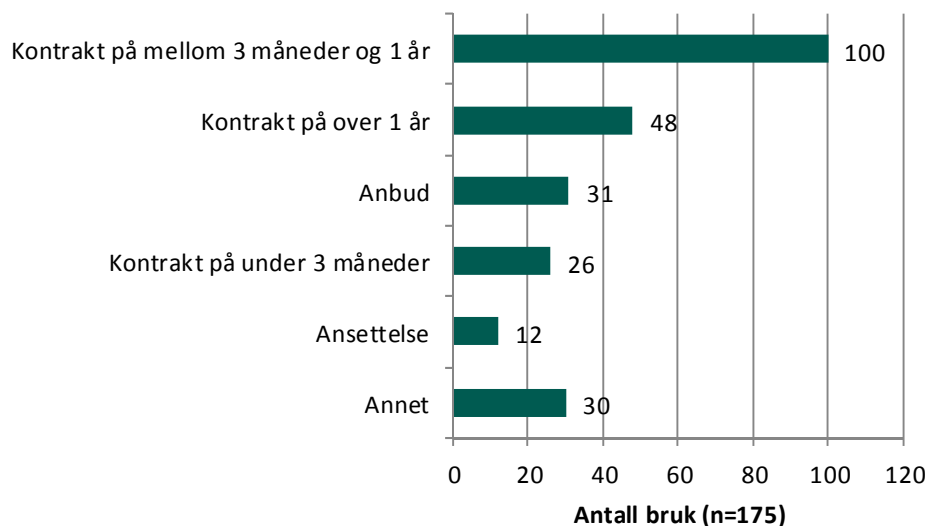
5.1.3 Kunde grupper og kontraktsforhold

Kommunen er den vanligste kjøperen av Inn på tunet-tjenester. Hele 165 av 178, eller 93 prosent, har kommunen som kjøper. Kommunen er eneste kjøper hos 81 (46 prosent) av tilbyderne.

Figur 5.6 Kjøpergrupper

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Figur 5.7 Hvordan selges tjenestene, kontrakter og avtaler

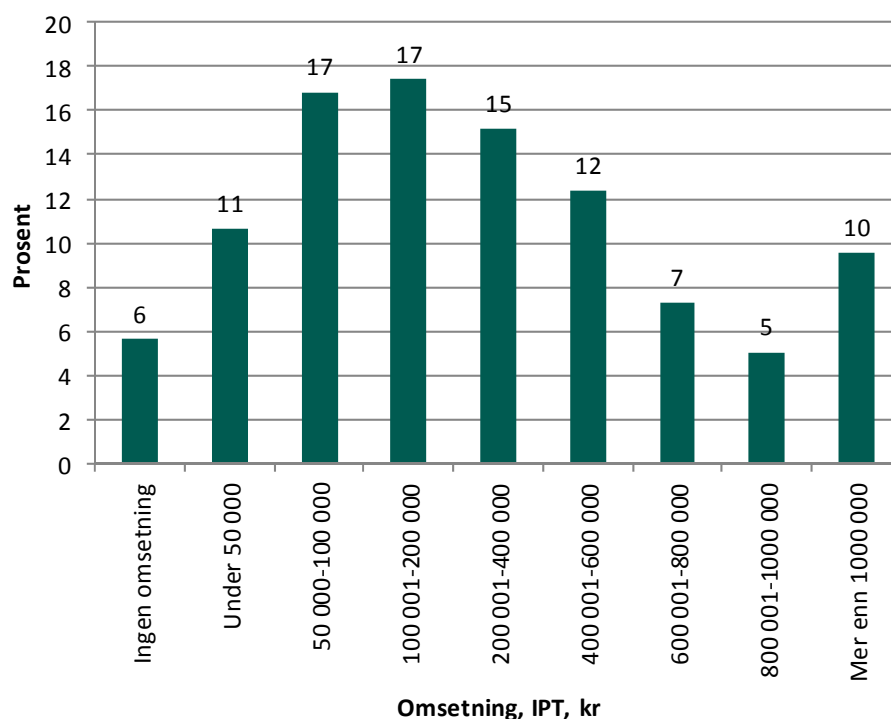
Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Kontrakter på mellom tre måneder og ett år er det vanligste. I alt 57 prosent oppgir at de har denne typen kontrakter (noe som ikke utelukker at de også har andre former for kontrakter samtidig). Bare 12 (7 prosent) oppgir at de selger Inn på tunet-tjenestene ved å være ansatt et annet sted, så dette er det minst vanlig. Det er heller ikke særlig vanlig

å ha kontrakter på under tre måneder. Dette oppgis av kun 26 bruk (15 prosent). Av de som har lagt inn kommentar under annet, er det flere som har tilfeldige brukere, eller kortsiktige avtaler eller muntlige avtaler.

5.1.4 Økonomi

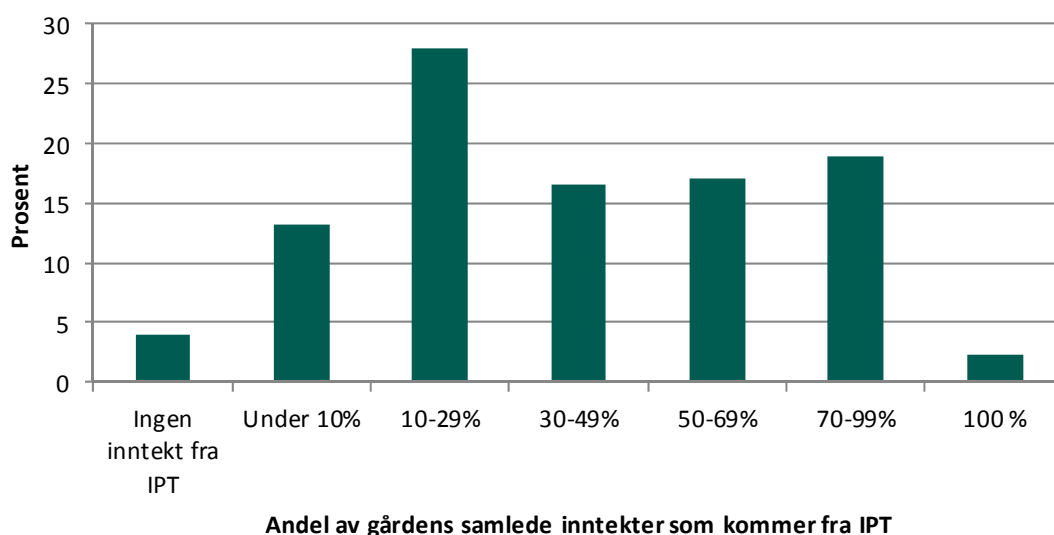
Det er 63 bruk, eller 36 prosent, som har svart at de har Inn på tunet som hovedinntektskilde. Vi har også spurt om omsetningstall for Inn på tunet-aktivitetene, noe de fleste (178) har svart på. Omsetning sier noe om hvor høyt aktivitetsnivå det er i bruket, men ikke nødvendigvis noe om fortjeneste og inntekt.

Figur 5.8 Omsetning i Inn på tunet (IPT), intervaller

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Det er stor spredning i omsetning per år, men det vanligste er en omsetning på mellom kr 50 000 og kr 400 000 fra Inn på tunet-aktiviteter, her ligger 49 prosent av brukene. I gjennomsnitt tjener brukene mellom kr 100 000 og kr 200 000. 10 prosent av de som svarte, har en omsetning på over en million kroner. Disse 17 brukene arbeider innenfor mange ulike områder og skiller seg ikke på noen tydelig måte fra resten av brukene når det gjelder hvilke typer aktiviteter de driver med.

Figur 5.9 *Inntekter fra Inn på tunet (IPT) i prosent av samlede inntekter fra gården, intervaller*

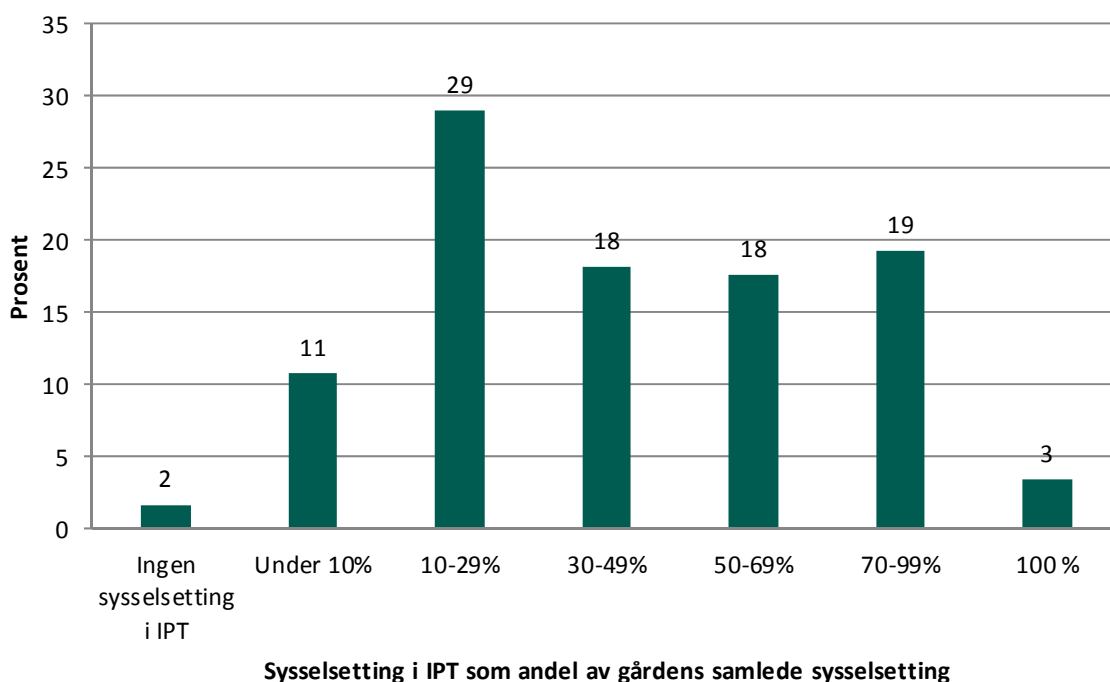
Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Figur 5.9 viser at tradisjonell gårdsdrift fortsatt er viktig for de fleste av brukene. De fleste (62 prosent) får mindre enn halvparten av gårdens samlede inntekter fra Inn på tunet-aktivitetene. Men det er også 21 prosent som får mer enn 70 prosent av gårdsinntektene fra Inn på tunet, så dette er ikke en ubetydelig gruppe.

5.1.5 Sysselsetting

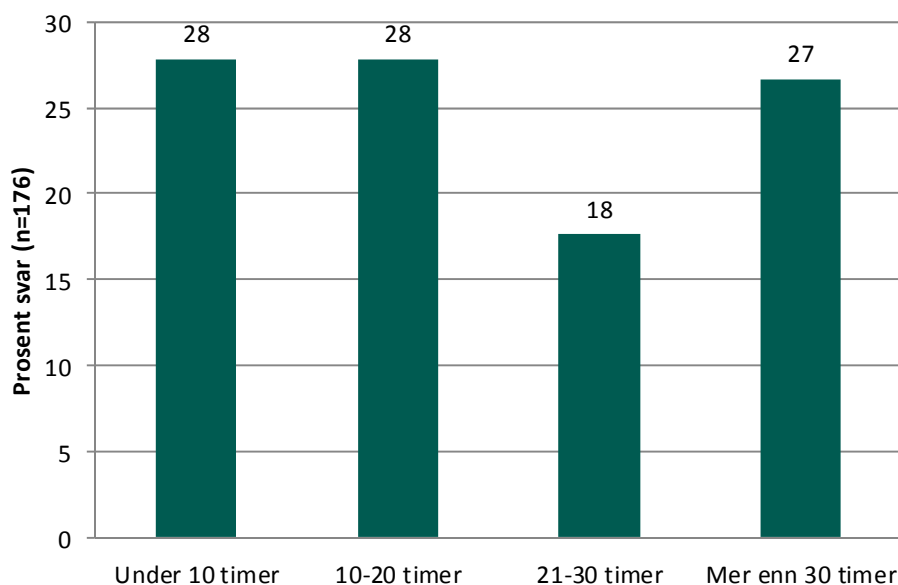
I spørreskjemaet ble det spurt om egen arbeidstid i Inn på tunet samt ektefelle/samboers arbeidstid. I tillegg har vi spurt om antall lønnede ansatte og deres arbeidstid, og antall frivillige og deres arbeidstid i Inn på tunet.

Sysselsettingen i Inn på tunet som andel av gårdens samlede sysselsetting følger i stor grad mønsteret for omsetning, og vi finner at de fleste (60 prosent) bruker mindre enn halvparten av gårdens samlede sysselsetting på Inn på tunet-aktiviteter. På samme måte som med omsetning, er det 22 prosent som bruker 70 prosent eller mer av sysselsettingen på Inn på tunet.

Figur 5.10 Sysselsetting i Inn på tunet (IPT) i prosent av samlet sysselsetting på gården, intervaller

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

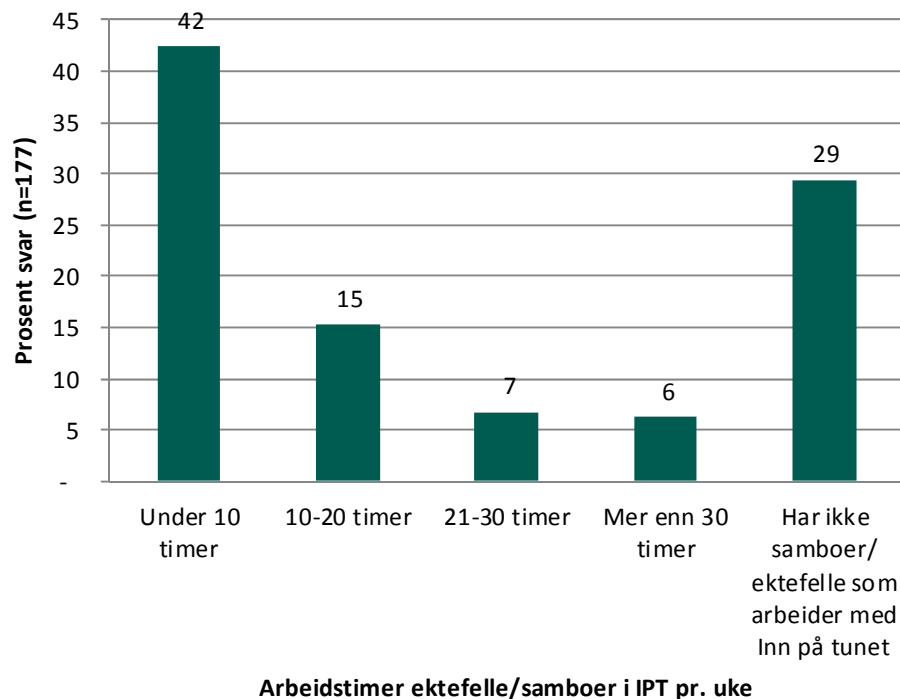
Figur 5.11 Antall arbeidstimer eget arbeid med Inn på tunet, i intervaller

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Det er 44 prosent av de som svarte, som arbeider mer enn 21 timer i uken med Inn på tunet, noe som antyder at de har full jobb eller nærmere full jobb med Inn på tunet. I snitt arbeider de mellom 10 og 20 timer med Inn på tunet i uken.

Hvis ektefelle/samboer arbeider med Inn på tunet, arbeider han/hun i de fleste tilfeller mindre enn 10 timer i uken med Inn på tunet-aktivitet. 13 prosent har en partner som arbeider 21 eller flere timer i uken med Inn på tunet.

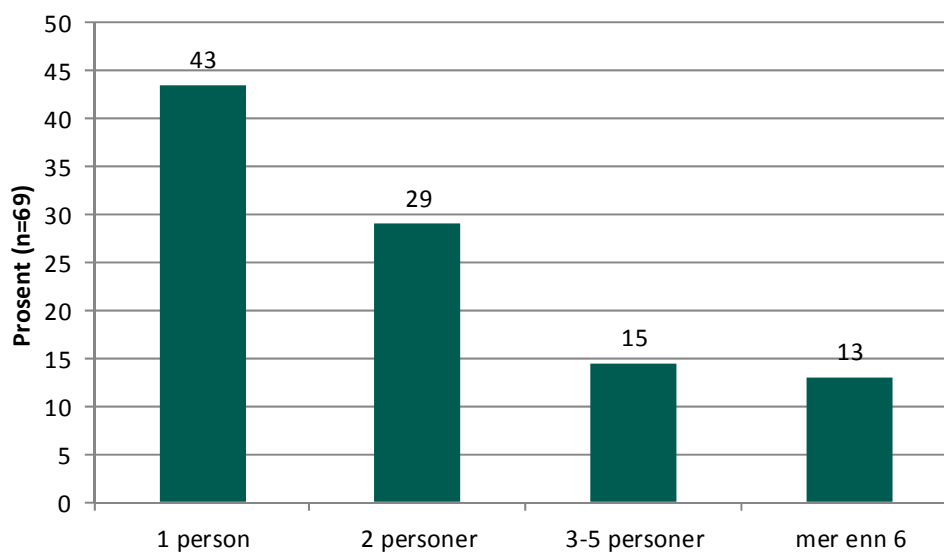

Figur 5.12 Antall arbeidstimer ektefelle/samboer i Inn på tunet (IPT), i intervaller

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

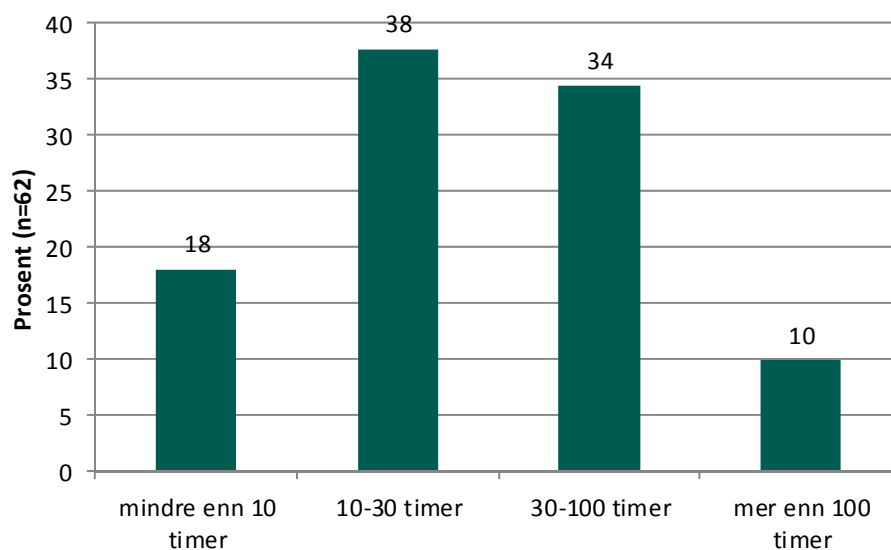
Det er 69 som oppgir at de har lønnede ansatte som jobber med Inn på tunet. Vi vet ikke hvor mange av de resterende som ikke har lønnede ansatte, og hvor mange som har latt være å besvare spørsmålet. Men hvis vi antar at de 177 som har besvart de andre spørsmålene om sysselsetting, også har tatt stilling til dette spørsmålet, kan vi anslå at det er omtrent 40 prosent som har lønnede ansatte. For de som har oppgitt at de har lønnede ansatte, er snittet tre ansatte, og det høyeste oppgitte antallet er 20 ansatte.

Figur 5.13 Antall lønnede ansatte, i intervaller

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Vi ser av figuren over at av de som har lønnede ansatte, har de fleste (72 prosent) én eller to personer ansatt, mens 13 prosent (9 bruk) har flere enn 6 ansatte. Av disse er det to som driver barnehage.

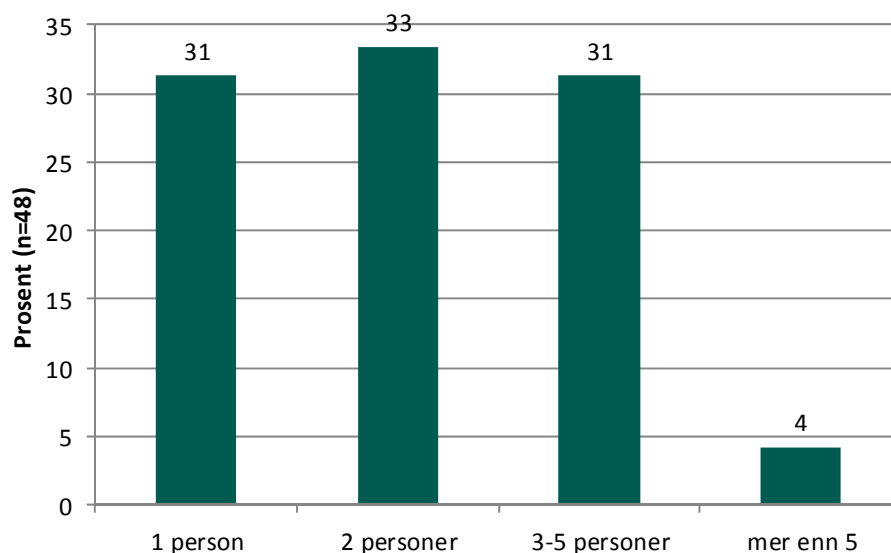

Figur 5.14 Antall arbeidstimer lønnede ansatte, i intervaller

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

En stor andel av de som har lønnede ansatte, bruker de mindre enn 30 timer i uken (48 prosent), det er altså snakk om deltidsstillinger. Blant de som oppgir et høyere antall enn 30 timer i uken, er det 18 prosent som bare har én ansatt, og hvor det altså er snakk om heltidsstillinger. I tillegg kan vi anta at det finnes en del heltidsstillinger blant de som har to og flere ansatte.

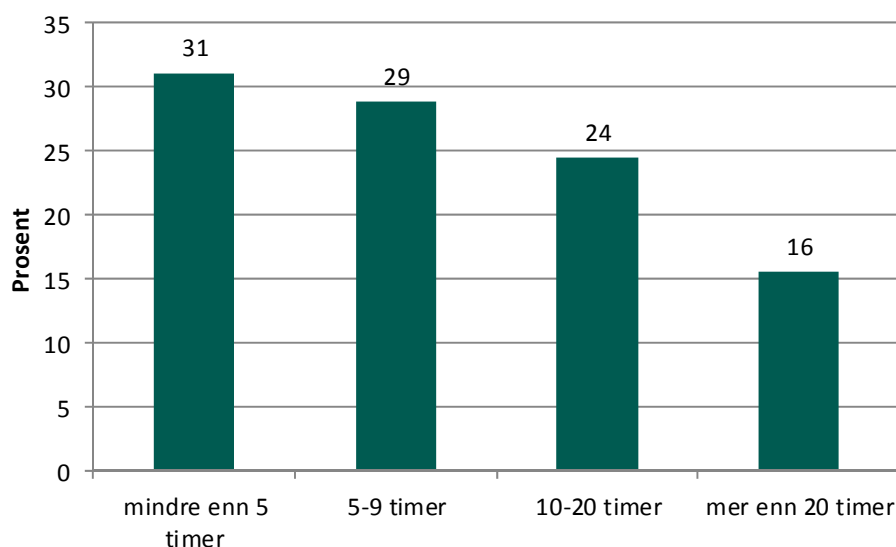
Det er 48 som oppgir at de har frivillige over 16 år som arbeider hos seg. I gjennomsnitt har de to frivillige (det presise tallet er 2,43), og det høyeste oppgitte tallet er åtte personer. Sammenlignet med hvor mange som har lønnede ansatte, er det en større andel som har mellom tre og fem frivillige (15 prosent mot 31 prosent). Her er det mer usikkert om de som ikke har svart ikke har noen frivillige, eller om de ikke har besvart fordi de har vært usikre på hvilke tall de skulle oppgi, kanskje fordi det er vanskeligere å ha oversikt over hvor mange frivillige man har tilknyttet driften. Men med utgangspunkt i at 177 besvarte de andre spørsmålene om sysselsetting, antar vi at ca. 30 prosent bruker frivillige i arbeidet med Inn på tunet.

Figur 5.15 Antall frivillige

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Vi ser av figuren over at de fleste (64 prosent) har én eller to personer som arbeider frivillig med Inn på tunet. Det er bare fire prosent som har mer enn fem personer som frivillige.

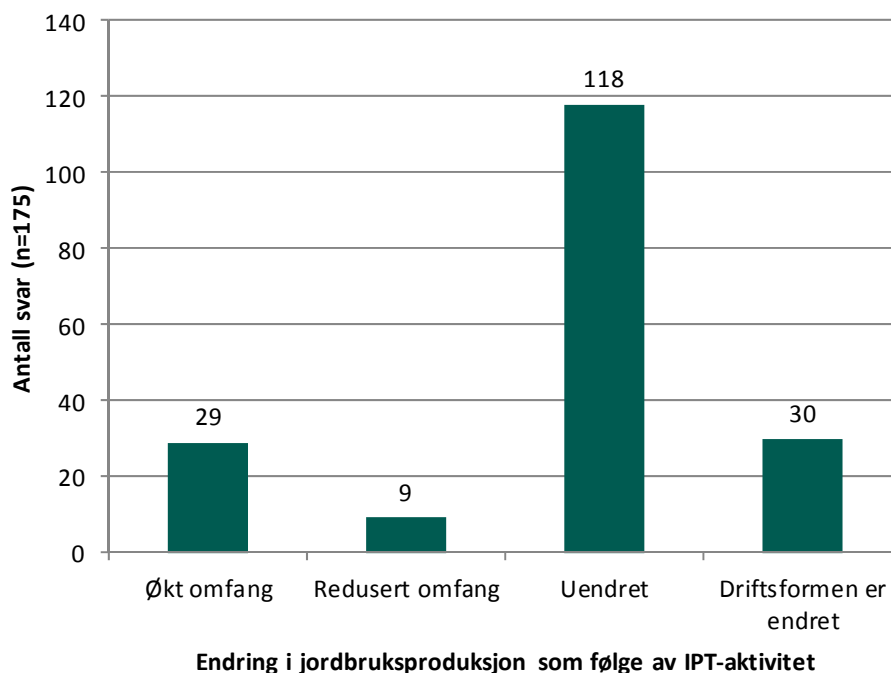
Figur 5.16 Antall arbeidstimer frivillige, i intervaller

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført prosjektet

Vi ser at de fleste som har frivillige (60 prosent) bruker dem i ni eller færre timer i uken. Det er kun seks som oppgir at de bruker de frivillige 30 eller flere timer i uken, og ingen av disse har bare én frivillig.

5.1.6 Konsekvenser for jordbruksproduksjon og framtidutsikter

Et av spørsmålene som ble stilt var om innføring av Inn på tunet har ført til noen endringer i gårdsdriften. Vi spurte både om endringer i omfanget av gårdsdriften og i sysselsettingen.

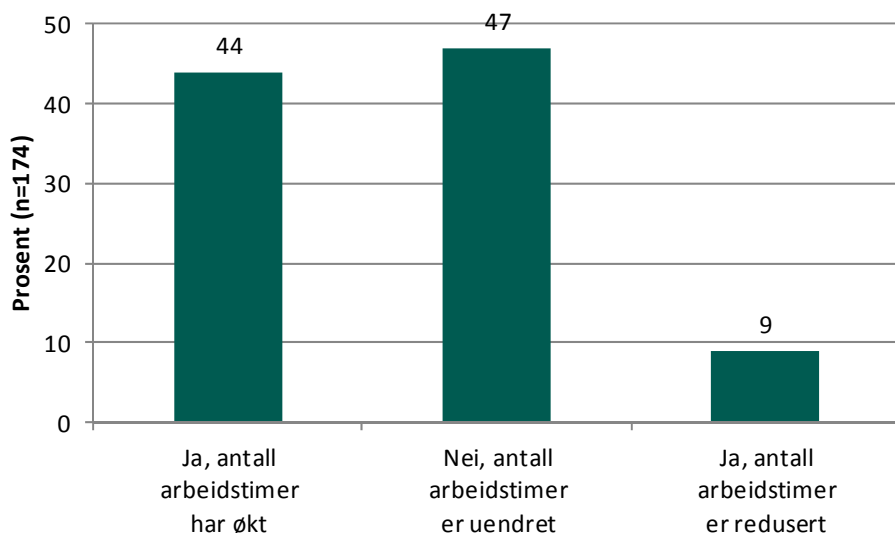

Figur 5.17 Svar på spørsmål om oppstart av Inn på tunet (IPT) har ført til at omfanget av jordbruksproduksjonen er endret

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Når det gjelder konsekvenser for omfanget av driften, ser vi i figuren over at for 29 av de som svarte (16 prosent), har oppstart av Inn på tunet ført til at jordbruksproduksjonen har økt, mens for bare ni (fem prosent) har den blitt redusert. For de fleste (67 prosent) er omfanget av jordbruksproduksjonen uendret som følge av oppstarten av Inn på tunet, mens 17 prosent opplever at det har ført til endret driftsform. På dette spørsmålet var det mulig å krysse av flere steder, fordi det er mulig å ha endret driftsform og samtidig krysse av for et av de andre alternativene.

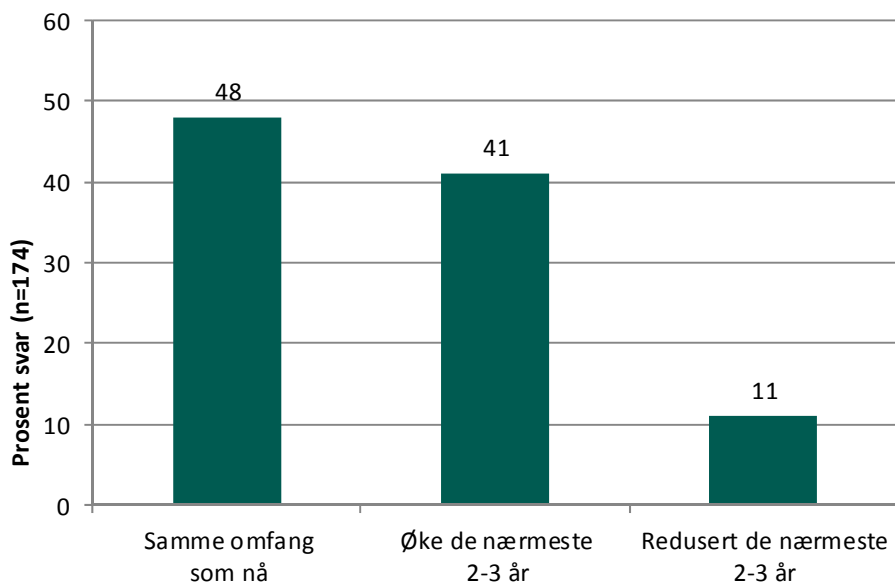
Et langt større antall (44 prosent) svarer at antall arbeidstimer nedlagt i jordbruksdriften har økt som følge av oppstarten av Inn på tunet. Dette er bare litt lavere enn de som mener oppstarten av Inn på tunet har ført til at antallet arbeidstimer er uendret (47 prosent). Bare ni prosent mener det har ført til at antallet arbeidstimer er redusert, se Figur 5.18.

Figur 5.18 Svar på spørsmål om oppstart av Inn på tunet har ført til at antallet arbeidstimer nedlagt i jordbruksdriften er endret

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

Vi ser av Figur 5.19 at et relativt høyt antall (41 prosent) forventer en økning i Inn på tunet-aktivitetene de nærmeste 2-3 årene. Det er 11 prosent som forventer en reduksjon, og de resterende forventer ingen endring. Dette spørsmålet ble stilt på akkurat samme måte i undersøkelsen gjennomført i Troms i 2014 (Fylkesmannen i Troms 2014), og svarene samsvarer ganske godt med svarene vi fikk inn. Den største forskjellen er at det i Troms var en større andel som ikke forventet noen endring, og færre som forventet en reduksjon.

Figur 5.19 Framtidsutsikter for Inn på tunet-aktiviteten

Kilde: Spørreundersøkelse gjennomført i prosjektet

6 Diskusjon og konklusjon

Spørreundersøkelsen viser at Inn på tunet er en næring med stor spredning i type aktiviteter og størrelse på omsetning og sysselsetting. Undersøkelsen avdekker også at en stor andel av respondentene har opplevd en økning både i omfanget av gårdsdriften og sysselsettingen etter oppstarten av Inn på tunet. Vi har ikke spurt direkte om hvor fornøyde eller misfornøyde de er med inntjening og økonomi, men vi ser at det er 21 prosent som mener lav inntjening er en hovedutfordring. Dette kan antyde at for de resterende 79 prosent går det for øyeblikket relativt greit økonomisk. Det at et stort flertall (89 prosent) ser for seg at Inn på tunet-aktiviteten i fremtiden enten vil øke eller være like stor som i dag, antyder at det er optimisme i bransjen.

Den desidert største utfordringen for Inn på tunet er uforutsigbarhet som gjør det vanskelig å planlegge. Ettersom de fleste leverer sine tjenester til kommunen, er det grunn til å anta at det er usikkerhet knyttet til kommunens framtidige kjøp av Inn på tunet-tjenester som gir grunn til en del av denne uforutsigbarheten. Dette kommer også igjen i en del kommentarer. At kommunene har vanskeligheter med å gi langsiktige avtaler til Inn på tunet-bruk, er også funnet i tidligere undersøkelser (Båtevik et al. 2012; Stokke og Rye 2007). Undersøkelsen støtter altså opp om disse tidligere funnene som antyder at ansvaret for å løse utfordringene for Inn på tunet i stor grad ligger hos kjøper, altså hos kommunene.

Undersøkelsen tar opp forholdet mellom gårdsdrift og Inn på tunet-tjenester i flere av spørsmålene. For i overkant av 60 prosent av respondentene utgjør Inn på tunet mindre enn halvparten av gårdsdriftens samlede omsetning og sysselsetting. Respondentene svarer også at oppstart av Inn på tunet i liten grad har ført til redusert gårdsdrift, mens det tvert i mot er mange som svarer at den har økt. Det at gårdsdriften fortsatt er viktig for Inn på tunet-brukene stemmer godt overens med at svarene på spørsmål om hva som var viktigste motivasjonsfaktor for å starte opp med Inn på tunet, hvor et flertall svarte at det var et «ønske om å utnytte gårdens ressurser». Det er kun tre respondenter som svarer at de bare bruker bygninger aktivt i Inn på tunet-tjenestene, mens 90 prosent bruker husdyr aktivt. Dette gir et bilde av Inn på tunet-tjenester som enten er en integrert del av den driften som ellers finner sted på gården, eller som aktivt tar i bruk de mulighetene det gir å være et gårdsbruk i utviklingen av Inn på tunet-tjenestene.

Kilder

- Berget, B. 2013. *Forskning og kompetanse for Inn på tunet. Status og behov*. Slutt-rapport. Universitetet for miljø- og biovitenskap (Nå NMBU), Ås.
<http://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMTR/LANA/Inn%20p%C3%A5%20tunet/Forskning%20og%20kompetanse,%20status%20og%20beho v.pdf?epslanguage=nb> NMBU
- Båtevik, F.O, Dvergsdal, G. og Aarset, M.E. 2012. *Inn på tunet i kommunal tenesteproduksjon. Når standardiserte tilbud ikke strekk til?* Rapport nr. 33. Møreforskning i Volda. www.moreforsk.no
- Fylkesmannen i Troms. 2014. *Status Inn på tunet i Troms*.
<http://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMTR/LANA/Inn%20p%C3%A5%20tunet/Rapport,%20status%202013%20Inn%20p%C3%A5%20tunet%20i%20Troms.pdf?epslanguage=nb>
- Prestvik, A. S., Nebell, I. og Pettersen, I. 2013. NILF-rapport 2013–4. *Aktør- og markedsanalyse av Inn på tunet*. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo.
http://nilf.no/publikasjoner/Rapporter/2013/aktor-_og_markedsanalyse_av_inn_pa_tunet
- Stokke, K., Rye, S. K. P. 2007. NILF rapport-2007–8. *Inn på tunet. Nasjonal og regional organisering. Gårdbrukerens økonomi og erfaring*. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo.
http://nilf.no/publikasjoner/Notater/2007/Inn_pa_tunet_Nasjonalt_og_regionalt_organisering_Gardbrukerens_ekonomi_og_erfaring-Innhold

Vedlegg 1 Spørreskjema

---

1. Kryss av for de Inn på tunet-aktivitetene som tilbys på gården din (flere kryss mulig)

- Avlastnings-, ferie- og fritidstilbud til barn og ungdom
- Gårdsbarnehage
- SFO (Skolefritidsordning)
- Besøksgård
- Undervisning for hele klasser/grupper, barne- og ungdomsskole
- Tilrettelagt undervisning, barne- og ungdomsskole
- Tilrettelagt undervisning, videregående skole
- Dagtilbud for personer med rusproblemer
- Dagtilbud for personer med psykiske lidelser
- Dagtilbud for personer fysiske funksjonshemninger
- Dagtilbud for personer med utviklingshemming
- Språk- og arbeidstrening for innvandrere/asylsøkere
- Botilbud for personer med rusproblemer
- Botilbud for personer med psykiske lidelser
- Botilbud for personer fysiske funksjonshemninger
- Botilbud for personer med utviklingshemming
- Dagtilbud til personer med demens (tidlig fase)
- Grønt arbeid (NAV)
- Beredskapshjem
- Dag-, og aktivitetstilbud for eldre
- Annet som ikke er nevnt foran. Beskriv _____

2. Hvilket år startet dere med Inn på tunet?

_____

3. Hvilke deler av gården blir brukt aktivt i Inn på tunet-tjenestene?

- Husdyrhold
- Fôrproduksjon
- Annen planteproduksjon (inkl. hagebruk/drivhus)
- Skogbruk
- Utmark
- Bygninger
- Annet _____

4. Hva var motivasjonen for å starte opp med Inn på tunet? (flere kryss mulig)

- Ønske om å utnytte egen og/eller ektefelle/samboers kompetanse
- Ønske om fortsatt drift på gården
- Ønske om økt sysselsetting på gården
- Ønske om å utnytte gårdens ressurser
- Samfunnsbehov for Inn på tunet-tjenester
- Politiske rammevilkår/støtteordninger
- Ønske om å skape et tilbud til en spesiell brukergruppe
- Vurdering av at dette vil gi økte inntekter
- Annet. Beskriv _____

5. Har du eller din ektefelle/samboer spesiell utdanning/kompetanse, utover agronomisk utdanning og erfaring, som er egnet for den Inn på tunet-aktiviteten som drives?

- Ja
- Nei

6. Hva er de største utfordringene dine som leverandør av Inn på tunet tjenester? (flere kryss mulig)

- Lav etterspørsel
- Høye kostnader
- Uforutsigbarhet som gjør det vanskelig å planlegge
- Vanskelig å svare på anbud
- Problemer med å finne riktig pris
- Lav inntjening/honorar/lønn
- Manglende kompetanse for å treffe målgruppene
- Investeringsbehov i bygningsmasse
- Vanskelig å nå gjennom ved avtaleforhandlinger
- Annet

---

7. Hvem kjøper Inn på tunet-tjenestene dine? (Flere kryss mulig)

- Stat
- Kommune
- Fylkeskommune
- Privat
- Annet

---

8. Hvordan selger du Inn på tunet tjenestene? (Flere kryss mulig)

- Anbud
- Ansettelse
- Kontrakt på under 3 måneder
- Kontrakt på mellom 3 måneder og 1 år
- Kontrakt på over 1 år
- Annet

---

9. Er Inn på tunet-aktivitetene din hovedinntektskilde?

- Ja
- Nei

10. Hvor stor var omsetningen for Inn på tunet-aktivitetene dine i 2014?

- 0
- Under 50 000
- 50 000-100 000
- 100 001-200 000
- 200 001-400 000
- 400 001-600 000
- 600 001-800 000
- 800 001-1000 000
- Mer enn 1000 000

11. Hvor stor del av gårdens samlede sysselsetting/antall arbeidstimer brukes på Inn på tunet-aktiviteter?

- 100%
- 70-99%
- 50-69%
- 30-49%
- 10-29%
- Under 10%
- 0

12. Hvor stor del av gårdens samlede inntekter kommer fra Inn på tunet-aktiviteter?

- 100%
- 70-99%
- 50-69%
- 30-49%
- 10-29%
- Under 10%
- 0

13. Har oppstart av Inn på tunet ført til at antallet arbeidstimer nedlagt i jordbruksdrifta er endret?

- Ja, antall arbeidstimer har økt
- Nei, antall arbeidstimer er uendret
- Ja, antall arbeidstimer er redusert

14. Har oppstart av Inn på tunet ført til at omfanget av jordbruksproduksjonen er endret?

- Omfanget av jordbruksproduksjonen har økt
- Omfanget av jordbruksproduksjonen er redusert
- Nei, jordbruksproduksjonen er uendret
- Driftsformen er endret

15. Hvor mange timer i uken arbeidet du med Inn på tunet i 2014?

- Under 10 timer
- 10-20 timer
- 21-30 timer
- Mer enn 30 timer

16. Hvor mange timer i uken arbeidet din samboer/ektefelle med Inn på tunet i 2014?

- Under 10 timer
- 10-20 timer
- 21-30 timer
- Mer enn 30 timer
- Har ikke samboer/ektefelle som arbeider med Inn på tunet

17. Hvor mange lønnede ansatte (inkludert familiemedlemmer) arbeidet med Inn på tunet på bruket i 2014, og omtrent hvor mange timer arbeidet de per uke utenom ferier? (hopp over hvis ikke relevant)

Antall lønnede ansatte _____
Summen av deres arbeidstid per uke _____

18. Hvor mange frivillige over 16 år (ulønnet, inkludert familiemedlemmer som ikke får lønn) arbeidet med Inn på tunet på bruket i 2014, og omtrent hvor mange timer arbeidet de per uke utenom ferier? (hopp over hvis ikke relevant)

Antall frivillige _____
Summen av deres arbeidstimer per uke _____

19. Hvilke framtidsutsikter ser du for deg for Inn på tunet aktiviteten på din gård?

- Inn på tunet-aktiviteten vil være om lag av samme omfang som nå de nærmeste 2-3 årene
- Inn på tunet-aktiviteten vil øke de nærmeste 2-3 årene
- Inn på tunet-aktiviteten vil bli redusert de nærmeste 2-3 årene

20. Avsluttende spørsmål: Har du hatt Inn på tunet aktivitet på gården din de to siste årene?

- Ja
- Nei, har sovende Inn på tunet aktivitet
- Nei, har avsluttet Inn på tunet aktiviteten

21. Takk for at du deltok i spørreundersøkelsen! Hvis du har noen kommentarer, kan du skrive disse her:

Tidligere utgitt i denne serien – 2015

- 2015–1 Økonomien i jordbruket på Vestlandet. Trendar og økonomisk utvikling 2004–2013. Samdrifter.
Anastasia Olsen, Heidi Knutsen, Torbjørn Haukås, 72 s.
- 2015–2 Økonomien i jordbruket i Nord-Norge 2013.
Øyvind Hansen, 71 s.
- 2015–3 Økonomien i jordbruket i Agder-fylka og Rogaland. Trendar og økonomisk utvikling 2004–2013.
Anastasia Olsen, Heidi Knutsen, Torbjørn Haukås, 80 s.
- 2015–4 Forbrukere – «Velkommen til bords». Forbrukerperspektiv på markedsregulering for norske jordbruksvarer.
Per Christian Rålm, 28. s.
- 2015–5 Økonomien i landbruket i Trøndelag. Utviklingstrekk 2004–2013. Tabellsamling 2009–2013.
Kjell Staven, Eystein Ystad, Jostein Vasseljen, Svein Olav Holien, Siv Karin Paulsen Rye, Inger Sofie Murvold Knutsen, 80 s.
- 2015–6 Bygdenæringer i Norge. Hvordan kan vi få bedre kunnskap om den næringsaktiviteten som foregår på norske gårdsbruk?
Heidi Knutsen (NILF), Signe Kårstad (NILF), Eva Øvren (NILF), Ole Osvold Moss (SSB), Anne Snellingen Bye (SSB), 45 s.

ADRESSE HOVEDKONTOR

Postadresse:	Kontoradresse:	Telefon: 22 36 72 00
Postboks 8024 Dep	Storgata 2-4-6	Telefaks: 22 36 72 99
0030 OSLO		E-post: postmottak@nilf.no
		Internett: www.nilf.no

ADRESSE DISTRIKTSKONTORER

Bergen	Postadresse:	Postboks 7317, 5020 BERGEN
	Telefon:	22 36 72 40
	Telefaks:	22 36 72 99
	E-post:	postmottak-Bergen@nilf.no
Trondheim	Postadresse:	Postboks 4718 – Sluppen, 7468 TRONDHEIM
	Telefon:	73 19 94 10
	Telefaks:	73 19 94 11
	E-post:	postmottak-Trondheim@nilf.no
Bodø	Postadresse:	Statens hus, Moloveien 10, 8002 BODØ
	Telefon:	22 36 72 51
	E-post:	postmottak-Bodo@nilf.no

ISBN 978-82-7077-908-6
ISSN 0805-9691

Tre blir ett

Fra 1. juli 2015 opprettes NIBIO – Norsk institutt for bioøkonomi
som en fusjon av Bioforsk, NILF og Norsk institutt for skog og landskap

